

Aan: Hare Excellentie mevrouw F. Wiersma
Ministerie van Landbouw, Voedselkwaliteit, Visserij en Natuur
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Betreft: uw brief aan de Tweede Kamer van 25 april 2025

Uw kenmerk: DGLGS / 98163622

Mijn kenmerk: AE216/TK-20250325

Den Haag 6 mei 2025

Geachte mevrouw Wiersma,

Namens

- Mobilisation for the Environment

- Vereniging Leefmilieu

graag uw aandacht voor het volgende.

In januari 2025 is de ministeriële commissie Economie en Natuurherstel (commissie stikstof) ingesteld om Nederland van het stikstofslot af te krijgen.

Mobilisation en Leefmilieu spelen nu al vele jaren een belangrijke signalerende rol in het stikstofproblematiek en hebben daarbij altijd gezegd constructief te willen bijdragen aan de oplossing. Met uw voorgangers is regelmatig overleg gevoerd. Rechtszaken zijn hierbij altijd een middel geweest dat proportioneel is ingezet. Bijvoorbeeld woningbouwprojecten zijn tot nu toe ontzien omdat daarmee relatief weinig stikstofemissies optreden.

Beide organisaties hebben de afgelopen maanden bovendien pas op de plaats gemaakt om de ministeriële stikstofcommissie een eerlijke kans te geven. Zes jaar na de PAS uitspraak in combinatie met de recente Rendac- en Greenpeace-uitspraken is vrijwel iedereen doordrongen van de noodzaak om de ernstige ecologische schade grondig aan te pakken. Na zes jaar onderzoek en overleg is ook voldoende duidelijk wat moet gebeuren, en komt het aan op knopen doorhakken en uitvoeren.

U heeft vrijdag 25 april een brief aan de Tweede Kamer gestuurd, met de uitkomsten van de ministeriële stikstofcommissie. In die brief noemt u een emissiereductie-emissie van 42-50 % voor 2035 en 'maatwerk' in een 250 meter zone rond overbelaste hexagonen de N2000 gebieden Veluwe en de Peelgebieden. Ingrijpen op bedrijfsniveau wordt door u uitgesloten.

Op basis van eenvoudige prognoseberekeningen kan onomstotelijk worden vastgesteld dat het onmogelijk is om met de in uw brief genoemde kaders uitvoering te geven aan het wettelijk bepaalde - door de rechter bekrachtigde - beleidsdoel voor 2030, inclusief de daarbij gestelde verplichting dat "voorrang moet worden verleend aan gebieden met de grootste stikstofoverbelasting".

Met 42 - 50% emissiereductie in 2035 kan bij benadering aan de gestelde verplichting van de rechtbank worden voldaan indien dat doel zou worden gesteld voor 2030 in plaats van 2035, en rondom alle zwaar stikstofoverbelaste N2000 gebieden met de grootste stikstofoverbelasting bufferzones van minimaal ca. 2.000 meter zouden worden getrokken in combinatie met landelijk een normerend optreden gericht op extensivering van de Nederlandse veehouderij.

Met andere woorden: zowel het ontbreken van een doel voor 2030, en ook de N2000 zone beperken tot slechts 250 meter enkel rondom De Veluwe en de Peelgebieden, en ook bindende maatregelen uitsluiten maken elk afzonderlijk het behalen van het wettelijk doel onmogelijk.

Ter onderbouwing hiervan in de bijlage een notitie van dhr. Brouwer, verbonden aan Gispoint te Ermelo, hoofdzakelijk werkzaam voor overheden en bedrijfsleven.

Het is een gegeven dat buiten de Veluwe en De Peelgebieden bij veel meer N2000 gebieden bufferzones noodzakelijk zijn. Het zal u bekend zijn dat in de 250 meter zone rondom N2000 een verwaarloosbaar percentage van de totale emissiebronnen ligt, en daarom fors bredere bufferzones dan 250 meter nodig zijn. Hierbij geldt dat enkel naarmate sterker en land breed de regie wordt genomen gericht op extensivering (d.w.z. meer generieke stikstofreductie) er met een smallere bufferzone rondom Natura 2000 gebieden kan worden volstaan.

Indien u vasthoudt aan vrijwillige uitkoop of extensivering dan roept dit de vraag op of u ook belastingheffing op vrijwillige basis voorstaat?

Conclusie: met de door u genoemde kaders is het volledig onmogelijk om te voldoen aan het door de rechter bekrachtigde wettelijke reductiedoel voor 2030.

In de afgelopen twee jaar hebben beide organisaties afgezien van nieuwe procedures over PAS-melders, hoewel ook de PAS-melders deel zijn van het stikstofprobleem. Ook PAS-melders zullen moeten bijdragen aan de oplossing. Bij PAS-melders is enkel ruimte voor coulance voor zover het geen valse PAS-melders zijn ¹, en die coulanceregeling onderdeel is van een integrale en geborgde oplossing van het Nederlandse stikstofprobleem. Nu een integrale en geborgde oplossing blijft ontbreken, ontbreekt ook een oplossing voor de PAS-melders, en wordt deze groep verder in de problemen gebracht.

Anders dan uw voorgangers heeft u geen gebruik gemaakt van het aanbod van de beide organisaties om constructief bij te dragen aan een realistische oplossing met oog voor alle betrokken belangen. Met nu ook de teleurstellende uitkomst van de het Commissie Stikstof laat u Mobilisation en Leefmilieu geen andere mogelijkheid opnieuw de rechter te vragen om in te grijpen. Nieuwe rechtszaken zijn in voorbereiding genomen, gericht op de noodzakelijke aanpak van natuurschade door stikstof.

Het jaar 2030 nadert gestaag. De te nemen besluiten dulden geen langer uitstel omdat ook voldoende tijd nodig is voor de uitvoering. En naarmate eerder duidelijkheid wordt gegeven aan alle partijen hebben zij meer tijd om zich op de maatregelen in te stellen. Die tijd kan en mag hen niet worden ontnomen. Uw Kamerbrief zal ook hierom voor veel andere partijen onacceptabel zijn.

Onze inzet is en blijft constructief, met oog voor alle betrokken belangen. Wij nodigen u uit om uiterlijk binnen twee weken in gesprek te gaan met als doel een evenwichtig maatregelenpakket, en daarmee nieuwe rechtszaken te voorkomen.

Wij zien uw reactie graag per ommegaande tegemoet.

Hoogachtend,

Mr. V. Wösten

Bijlage:

- Notitie Gispoint

c.c.

- De Tweede Kamer, Eerste Kamer

- De minister van Algemene Zaken

- IPO

- Bouwend Nederland, VNO-NCW

---

¹ Als valse PAS-melders gelden alle bedrijven die illegaal zijn uitgebreid voordat de PAS op 1 juli 2015 van kracht is geworden, en hiervoor nadien ten tijde van de PAS een melding indienen. Deze groep bedrijven kunnen niet met recht aanspraak maken op 'te goeder trouw' te hebben gehandeld. Immers, de bedrijfsvoering is uitgebreid terwijl bekend was dat een vergunningplicht goldt.